

emovet

Terveyden hoitaminen palkitsee, motivoi ja tuottaa

Iris Kaimio

**Tuotantoeläinten terveyden- ja sairaudenhoidon
erikoiseläinlääkäri**

emovet

Mitä terveydenhuolto on?

- Lehmien "työterveyshuoltoa"
- Sairauksien ennaltaehkäisyä ja tuotoksen parantamista
- Tiedon keräämistä ja sen analysointia
- Kriittisten tekijöiden löytämistä
  - Mikä on ongelma, kuinka laaja se on, mitkä ovat sen syyt
- Tuottajan näkemysten ymmärtämistä
- Yhteistyötä muiden asiantuntijoiden kanssa

emovet

Mitä terveydenhuolto on käytännössä?

- Säännölliset, kiireettömät eläinlääkärikäynnit
  - Tilakoosta riippuen noin kerran kuussa, vähintään kerran vuodessa
- Havaintojen, kerättyjen tietojen ja tuottajan tavoitteiden perusteella tehdään suunnitelma:
  - Tavoitteet
  - Toimenpiteet
  - Mittarit
- Säännöllisillä käynneillä seurataan tavoitteiden saavuttamista ja asetetaan uusia
- Käynneillä hoituvat myös nupoutukset, hedelmällisyystarkastukset ym.
- Voidaan tehdä ongelmaselvityksiä ja saneeraussuunnitelmia
- Terveydenhuoltoon voi hyödyntää Neuvo2020-tukea

emovet

Kasvava tila, kasvavat haasteet

- Siirrytään sairaan yksilön hoitamisesta karjan terveyden ylläpitoon
- Ihmisen havainnointi/eläin vähenee
  - Teknologia tarjoaa apua havainnointiin – osataanko käyttää?
- Suuri yksikkö:
  - Tautipaine kasvaa: ryhmittelyn merkitys
  - Tarttuvien tautien aiheuttama taloudellinen riski moninkertaistuu
  - Jos paikataan lisäämällä lääkkeiden käyttöä -> resistenssiongelmat
    - Elintarvikkeiden turvallisuus heikkenee

Hoidetaan terveyttä, ei sairautta

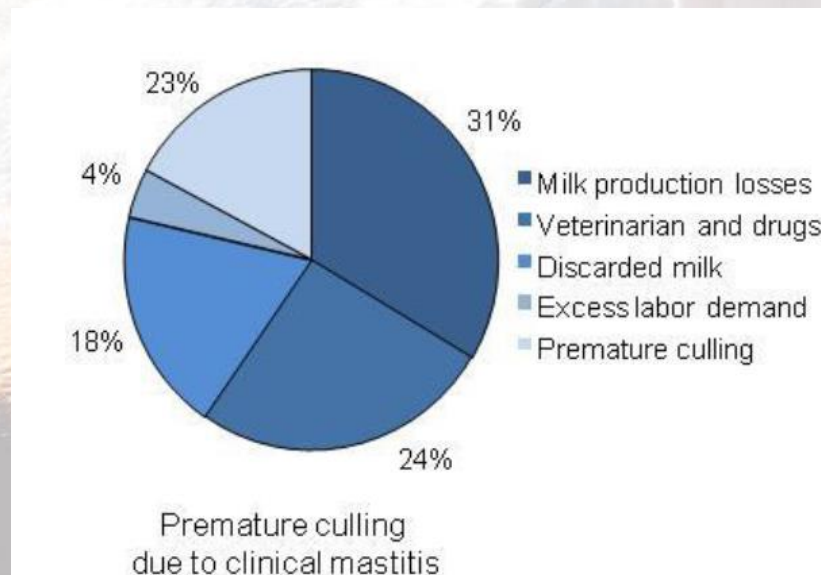
- Sairasta eläintä hoidettaessa ollaan aina myöhässä
  - Kyseisen eläimen hyvinvointi ja tuotos ovat kärsineet
  - Tartuntariski muihin eläimiin
  - Merkittävää lisätyötä ja häiriötä tilan rutiineihin
  - Yhtä sairastapausta vastaa useimmiten moninkertainen määrä piilevästi sairaita
    - PIILEVÄT SAIRAUDET AIHEUTTAVAT MERKITTÄVIÄ TUOTANTOTAPPIOITA

emovet

Mitä maksaa utaretulehdus?

(lähde: Heikkinen, Nousiainen, Pyörälä 2012)

- Utaretulehdusten kokonaiskustannus Suomessa 47 milj.€
- Kustannus / sairastunut lehmä noin 600 €
  - Lypsykauden vaihe ja poistojen määrä vaikuttavat

emovet

Valion laskuri utareterveyden taloudellisista vaikutuksista

Soluluokat	Lehmiä	Lehmistä
	kpl	%
Solut ≤ 100	43	48
Solut 101-200	23	26
Solut 201-400	11	12
Solut 401-800	7	8
Solut 801-1000	2	2
Solut 1001-1500	0	0
Solut yli 1500	3	3
Yhteensä	89	100

Menetetty maitomäärä, l/v	19 411
Menetetty maitotulo, €/v	7 279
Menetetyn maitotulon osuus UT:n kokonaiskustannuksista, %	38

Utaretulehdusten kokonaiskustannukset, €/v/karja	19 156
Utaretulehdusten kokonaiskustannukset, €/v/lehmä	215
Osuus kokonaismaitotulosta, %	6,0

Mitä maksaa sorkkaongelma?

(lähde: Heikkinen, Nousiainen, Pyörälä 2012)

- Välittömät kustannukset n. 300-350 €/sairastunut lehmä
- Tuotoksen menetykset
  - Maito
    - ontuminen heikentää tuotosta (1,5-2,8 kg/pv) jo 2 kk ennen havaittua ontumista ja jatkuu pitkään (4 kk) hoidon jälkeen
  - Hedelmällisyys
  - Ennenaikainen poisto

emovet

Hedelmällisyyden hinta?

- LUKEn laskuri:
  - 100 lehmän karja, keskituotos 10 000 kg
  - Poikimaväli 420 -> 390
  - Katetuotto/lehmäpaikka/vuosi paranee 246 €
  - **24 600 €/v**

emovet

Tapaus halvaantuvat lehmät

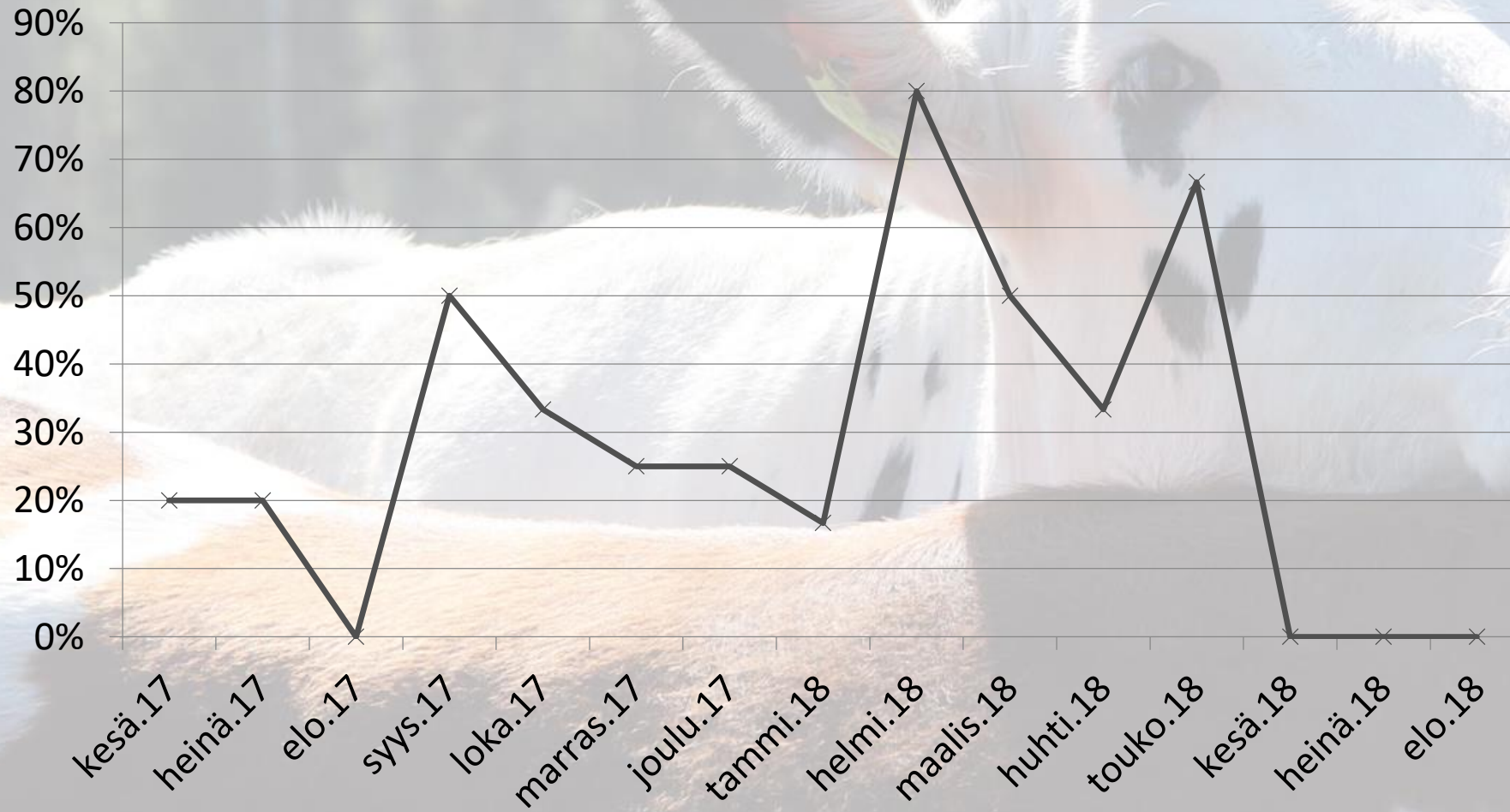
- Tilan terveydenhuoltoeläinlääkäri vuodesta 2015
- Yhden robotin pihatto, 70 lehmää
- Keskituotos lähes 11 000
- Aperuokinta, umpikivennäinen
- Poikimahalvauksia paljon jo 2014
  - 10 lehmää, 20 hoitokertaa
  - Toimenpiteet: kalsiumin rajoitus, lihomisen välttäminen
- Halvaukset vähenivät 2015
  - 3 lehmää, 10 hoitokertaa
  - Toimenpiteet: anioni-kationi -kivennäinen

emovet

Tapaus halvaantuvat lehmät

- 2016 tilanne lähti taas huonontumaan
  - Jätettiin pois tunnutus lypsävien seassa
- 2017 vielä enemmän halvauksia
  - Poikineista 15 % halvaantui ja hoitokertoja vuodessa 31
  - Vaikeita halvauksia: useita hoitokertoja, makureita, kaksi kuoli
  - Poikimisiin kuoli 5 vasikkaa (6 %)
- Maaliskuu 2018: Apua!
  - Ruokintaneuvojan kanssa umpilehmien ruokinnan tarkistus
  - Säilörehun kivennäisanalyysi: Mg 1.1 g/kg ka
  - Lisättiin MgO umpilehmille 40 g/pv

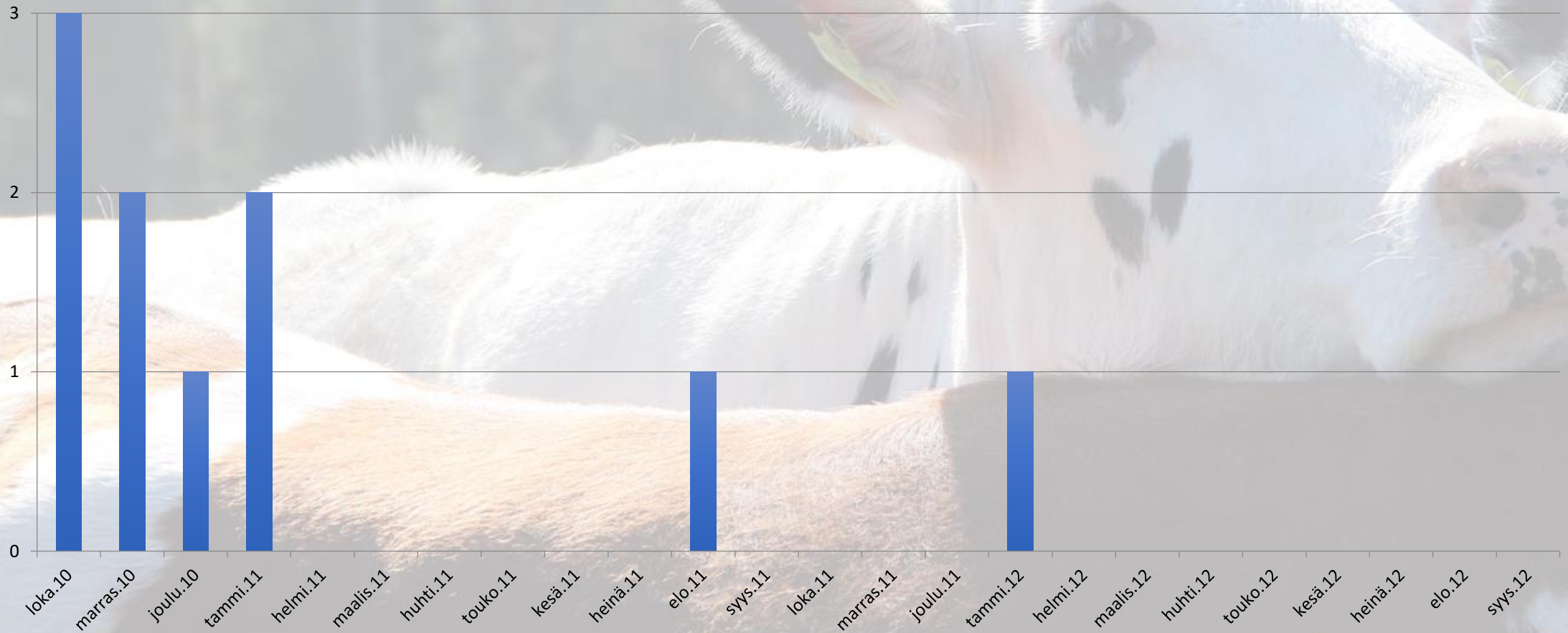
Poikimahalvaus%, >1x poikineet

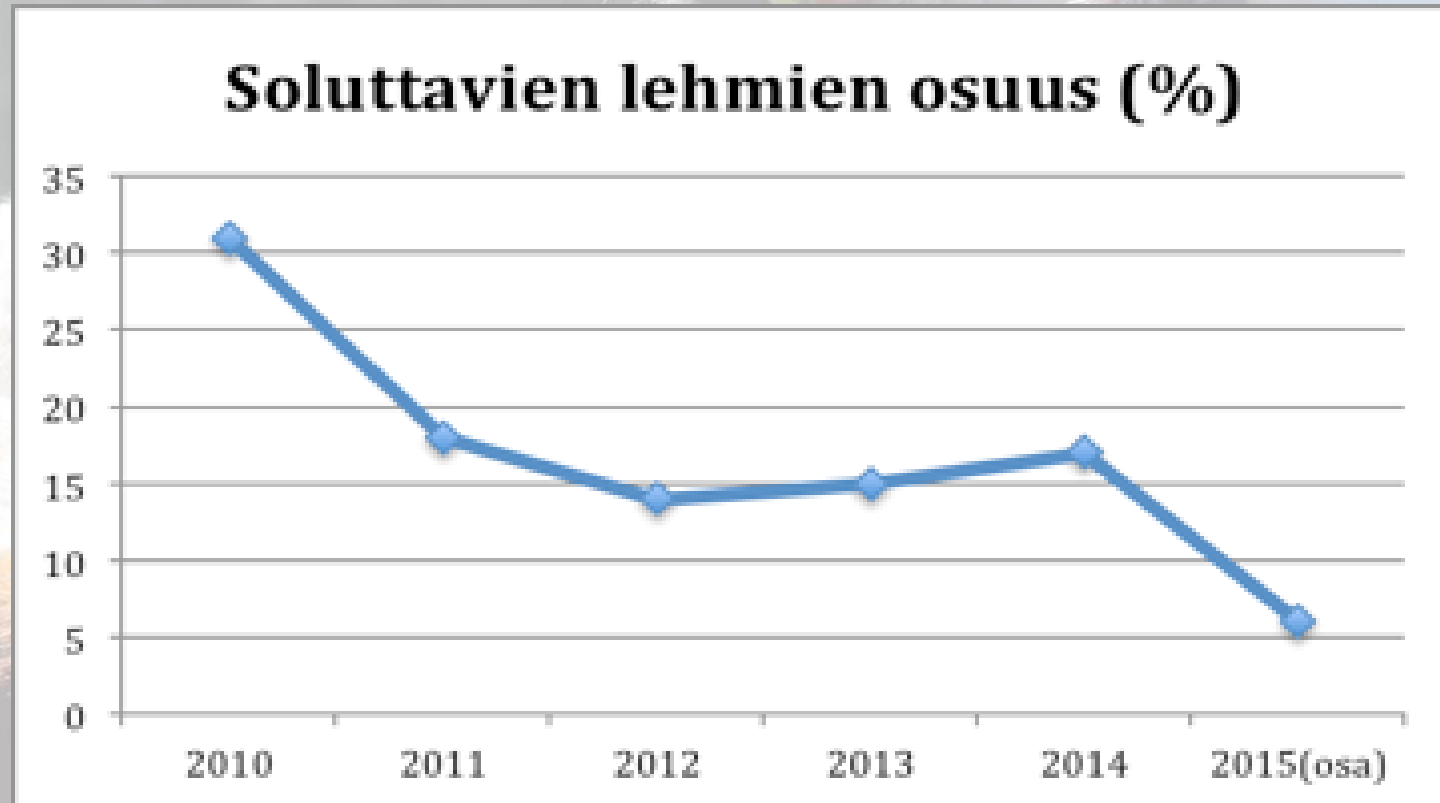
Tapaus agalactiae

- Terveysthuoltoeläinlääkärinä vuodesta 2010
- Silloin 95 lehmää, keskituotos 8600
- Maitonäytteitä ei aiemmin juuri tutkittu
  - Kun alettiin tutkia, löytyi Str.agalactiae
  - Päätettiin aloittaa saneeraus
- Tilannekartoitus: löytyi 6 eläintä, jolla agalactiae
  - Eristys, hoito, kontrolli
  - Poisto, jos edelleen positiivinen
  - Umpihoito kaikille
  - Kaikista poikineista näytteet
  - Tankkimaitoseuranta

Agalactiae-löydökset

Solutilanteen kehitys

emovet

Kotiinviemisenä:

- Ongelmat voidaan ratkaista
- Vielä parempi, jos ne ennaltaehkäistään
  - Yhteistyö on voimaa!

emovet

A photograph of three calves in a stable. One calf is black and white, another is brown and white, and a third is black and white. They are standing behind metal bars. A brown trough and a blue trough are visible in the foreground. The text "Kiitos mielenkiinnosta!" is overlaid in the center.

Kiitos mielenkiinnosta!

emovet